

Registreringsveileder personskade (FMDS)

Registrering av data om personskader for rapportering til Norsk pasientregister.

Publikasjonens tittel: Registreringsveileder personskade (FMDS)

Utgitt: 06/2016

Bestillingsnummer: IS-2484

Utgitt av: Helsedirektoratet,
avdeling Norsk Pasientregister

Postadresse: Pb. 7000 St Olavs plass, 0130 Oslo
Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo

Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01

www.helsedirektoratet.no

Hefтет kan bestilles hos: Rapporten kan lastes ned elektronisk på
www.helsedirektoratet.no

Forfattere: Morten Støver
Johan Lund
Inggard Lereim

Forside: © Johnér Bildbyrå AB, Christina Strehlow

FORORD

Veilederen tar utgangspunkt i siste versjon av NPR-melding, som er det gyldige kodeverket fra 1.1. 2016. Grunnet forsinkelser hos systemleverandører kan det gå noe tid før dette kodeverket er implementert hos sykehusene.

INNHold

FORORD	2
INNHold	3
INNLEDNING	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Nasjonal skaderegistrering	4
1.3 Dokumentets målgruppe	5
1.4 Hvilke skader skal registreres?	5
2. FMDS PERSONSKADE	8
2.1 Kodeverdier med forklaring	10
2.1.1 Kontaktårsak skade	10
2.1.2 Aktivitet ved skadetidspunkt	10
2.1.3 Arbeidsgivers bransje	12
2.1.4 Skademekanisme	14
2.1.5 Alvorlighetsgrad skade	15
2.1.6 Skadested	17
2.1.7 Fremkomstmiddel	18

INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Stortingsmelding nr. 16-2003 "Resept for et sunnere Norge"¹, om Folkehelsepolitikken, dokumenterer at skader og ulykker fortsatt er en vesentlig årsak til lidelse og død, uførhet og sykefravær, samt allmenn funksjonsnedsettelse. Personskader fordrer vesentlig innsats fra helse- og sosialpersonell. Regjeringen ønsket derfor å videreføre det ulykkesforebyggende arbeidet. En landsdekkende registrering av skader og ulykker innenfor Norsk pasientregister er derfor etablert.

Et pålitelig statistikkgrunnlag som basis for kunnskap om forhold omkring skader og ulykker vil være en bærebjelke i det videre arbeidet. Slik kunnskap må bli tilgjengelig, aktuell, relevant og pålitelig for beslutningstakere både på sentralt og lokalt plan. Personskader skal derfor registreres nasjonalt basert på felles kodeverk og klassifikasjoner.

Problemstillinger rundt personskaderegistrering, innspill til innholdet i FMDS mv. kan sendes til npr@helsedir.no.

1.2 Nasjonal skaderegistrering

DATASETTET

Det er utarbeidet et felles minimum datasett (FMDS-skade) som skal registreres ved alle typer skader. Dette er beskrevet i kapittel 2. Datasettet er i stor grad basert på ICD-10, kapittel XX, og har fokus på de ytre årsakene til skader. Datasettet er gjort så begrenset som mulig og skal ta 1-3 minutter å fylle ut². Dette vil utgjøre grunnlaget for nasjonal statistikk med hovedvekt på skadefrekvens og skadetype.

HJEMMEL OG FORMÅL

Med ikrafttredelsen av *Norsk pasientregisterforskriften*³ 15.4.2009 ble Norsk pasientregister (NPR) et sentralt, personidentifiserbart helseregister under *Lov om helseregistre*. Forskriften gir somatiske sykehus hjemmel og plikt til registrering av opplysninger om skader og ulykker uten samtykke, og rapportering av

¹ Stortingsmelding nr. 16-2003: Resept for et sunnere Norge – Folkehelsepolitikken, <http://odin.dep.no/hd/norsk/publ/stmeld/042001-040003/index-dok000-b-n-a.html>

² Grunnlaget for beregnet tidsbruk er piloteringer gjennomført i Arendal, Harstad og Trondheim

³ <http://www.lovdatab.no/cgi-wif/ldles?doc=/sf/sf/sf-20071207-1389.html>

INNLEDNING

disse til NPR. Forskriften gir også de legevakter som pålegges dette av HOD, den samme hjemmel og plikt til å rapportere til NPR.

Ulykker er et stort folkehelseproblem og medfører et stort antall skader og dødsfall. Omtrent ti prosent av alle senger ved norske sykehus belegges til enhver tid av pasienter som behandles etter ulykker. Et av NPRs formål er å *"bidra til kunnskap som grunnlag for forebygging av ulykker og skader"* (§ 1-2). Ved å inkludere opplysninger om ulykker og skader i NPR kan det etableres en skadestatistikk som gir grunnlag for nasjonal monitorering, og iverksetting av forebyggende tiltak overfor definerte problemstillinger eller målgrupper. Skadedata i et personidentifiserbart NPR gir også muligheter for å se opplysninger om skader i sammenheng med påfølgende behandlingsforløp i spesialisthelsetjenesten (jf. NPR-forskriften § 1-7).

Se www.npr.no for mer informasjon om data, innrapportering og frister.

1.3 Dokumentets målgruppe

Dokumentet har følgende målgruppe:

- Personell ved akuttmottak og andre enheter ved somatiske sykehus som mottar skadede pasienter
- Personell ved kommunale legevakter som av Helse- og omsorgsdepartementet har fått pålegg om rapportering av personskadedata

1.4 Hvilke skader skal registreres?

FMDS personskade skal registreres for alle nye skader. Det er det enkelte behandlingssteds ansvar å sikre at:

- Opplysningene registreres for alle nye skader
- Én ny personskade registreres/rapporteres som ett tilfelle

En skade forstås i denne sammenheng som

INNLEDNING

- En akutt eller plutselig *påvirkning mot kroppen av fysiske agens*, som mekanisk energi, varme, elektrisitet, kjemikalier og stråling, og i en mengde eller størrelse som overstiger den menneskelige organismens toleransenivå
- Et plutselig *fravær av nødvendige agens* som oksygen eller varme (som ved drukning og forfrysning)

Følgende tilstander defineres *ikke* som en del av FMDS skade

- Komplikasjoner ved kirurgisk og medisinsk behandling
- Pasientreaksjon som følge av medisinsk eller kirurgisk prosedyre
- Sekvele og følgetilstand etter skade, forgiftninger og andre konsekvenser av ytre årsaker

Kommentar: Selv om det ikke er noe skarpt vitenskapelig skille mellom sykdom og skade, oppstår skaden nesten umiddelbart etter kontakt med den påvirkende faktoren.

2. FMDS PERSONSKADE

Nedenfor er dataelementer i FMDS personskade som skal registreres ved alle typer personskade listet opp. For hvert dataelement er det angitt hvilken verdi elementet kan ha – enten ved henvisning til kapittel der kodeverdiene er listet opp, eller ved angivelse av verdier direkte.

DatoTid

Angir dato og tidspunkt skaden oppsto.

Registreres som: CCYY-MM-DDTHH:MM:SS. (Følger ISO 8601 standard)

Kontaktårsak skade

Angir om skade skyldes vold, ulykke, etc.

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.1.1

Aktivitet ved skadetidspunkt

Angir den skadedes hovedaktivitet i skadeøyeblikket, eller den type situasjon den skadede var i.

Bruk: Registreres ikke dersom kodeverdi for Kontaktårsak skade = 2, ”Villet egenskade”.

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.1.2

Arbeidsgivers bransje

Angir bransje for den skadedes arbeidsgiver - anvendelse til nasjonal statistikk over alle arbeidsulykker med personskader.

Bruk: Angis dersom aktivitet ved skadetidspunkt = 1, ”Inntektsgivende arbeid”

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.1.3

Skademekanisme

Angir det som skjedde i selve skadeøyeblikket, den aktivitet, kontakt eller påvirkning som medførte at skaden oppstod.

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.1.4

Alvorlighetsgrad skade

Alvorlighetsgrad skade forteller i grove trekk hvor alvorlig pasienten er skadet, klassifisert ut fra trussel mot livets bestående. Inndelingen er basert på en internasjonal klassifikasjon: Abbreviated Injury Scale (AIS).

Bruk: Alvorlighetsgrad representerer et førsteinntrykk av skaden ved mottak av pasienten.

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.2.6

Skadekommune

Angivelse av kommunenummer for sted hvor skaden inntraff.

Bruk: For skader inntruffet i utlandet benyttes 9000. Dersom kommune er ukjent benyttes 9999.

Havet uspesifisert: 2399.

Registreres som: Kommunenummer

Skadested

Angivelse av skadested.

Skadestedet er det stedet hvor skadehendelsen oppsto eller startet. Eksempel: Hvis en bil kjører utfor veien og havner i en elv er veien å betrakte som skadestedet.

Registreres som: Se kodeverdier i kapittel 2.1.6

Fremkomstmiddel

Type fremkomstmiddel den skadede benyttet seg av ved skadetidspunktet.

Det er den skadedes fremkomstmiddel som skal registreres. Eksempel: Hvis en fotgjenger og en bil er involvert i en ulykke, registreres den skadede fotgjengeren med F, "Til fots". Dersom bilføreren eller passasjeren i bilen skades, registreres fremkomstmiddelet med P, "Personbil/Varebil".

Bruk: Angis dersom Skadested = V1 (Vei, gate,..) og dette er en veitrafikkskade (minst ett kjøretøy i bevegelse). Og også dersom skadested = N (Fri natur, utmark, hav, sjø og vann)

X-koordinat

Bruk: Bør registreres dersom det er en veitrafikkskade (skadested V1) og man har GIS-system.

Angir kartkoordinat.

Registreres som: UTM eller annen koordinat.

Y-koordinat

Bruk: Bør registreres dersom det er en veitrafikkskade (skadested V1) og man har GIS-system.

Angir kartkoordinat.

Registreres som: UTM eller annen koordinat.

2.1 Kodeverdier med forklaring

2.1.1 Kontaktårsak skade

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
1	Ulykkesskade	En ulykke er en ufrivillig hendelse, forårsaket av en hurtigvirkende kraft eller påvirkning, som kan ytre seg i en skade på kroppen. Her brukes ulykkesbegrepet i videste forstand slik at også det følgende kommer inn under begrepet: <ul style="list-style-type: none">· Akutt fysisk overbelastning (mindre enn 48 timer), f.eks. forløftning, forvridning, trå feil, akutt utmattelse, kollaps osv.· Forgiftning som følge av kortvarig eksposisjon (mindre enn 48 timer), og som har sammenheng med omstendighetene omkring ulykken, f.eks. brudd på rør, beholder, ventil osv. Forgiftning ved at man ved et uhell spiser en giftig plante, barn får tak i medisin.· Angrep og skader påført av dyr og insekt.· Overeksponering av naturlig varme, kulde, lys og stråling, f.eks. solforbrenning, heteslag og forfrysning (mindre enn 48 timer).
2	Villet egenskade	Selvpåført skade er villet egenskade som selvmordsforsøk, selvmord, villet forgiftning, villet overdose av alkohol, narkotika, tabletter eller annen villet egenskade.
3	Vold, overfall	Vold er slagsmål, håndgemeng, mishandling, mord, drap og drapsforsøk. Vold inkluderer også slagsmål mellom barn. Her kan det være vanskelig å sette grenser, og i tvilstilfeller skal skade som følge av voldsom lek registreres som ulykke og ikke som vold.
8	Skade etter lovhjemlet inngripen, krigshandling.	Skader som oppstår i sammenstøt med politi, ordensmakt
9	Ukjent kontaktårsak	

2.1.2 Aktivitet ved skadetidspunkt

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
------	-----------------------	------------

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
1	Inntektsgivende arbeid	<p>Inntektsgivende arbeid er enhver aktivitet som man får lønn/godtgjørelse for, i form av penger eller naturalytelser (for eksempel kost og losji). Det gjelder i et ansettelsesforhold eller som selvstendig næringsdrivende, også i jordbruk, skogbruk og fiske på eget bruk. Vedkommende kan være i et hovedyrke eller i et biyrke. Dette gjelder også på andre steder enn vedkommendes faste arbeidsplass, f.eks. på en midlertidig arbeidsplass, ved transportoppdrag, på tjenestereise, i styreverv, møter osv. Omsorgsarbeid i eget hjem mot godtgjørelse fra kommune (f.eks. støttekontakt, fosterforeldre) regnes som lønnet arbeid. Barn og ungdom som arbeider i et avtalt arbeidsforhold (for eksempel avisbud) regnes å ha lønnet arbeid. Også en lærling har lønnet arbeid. Arbeid i det militære forsvar som ansatt eller vernepliktig regnes som lønnet arbeid. Fysisk trening i løpet av arbeidstiden i politiet, brannvesenet eller i militæret regnes som lønnet arbeid. Dette gjelder også for oljearbeidere på plattformer når de utøver fysisk aktivitet i tilknytning til arbeidet. Fysisk aktivitet i fritid regnes ikke som lønnet arbeid, som f.eks. en ansatt som driver fysisk aktivitet i fritiden på en kontinentalsokkelinstallasjon. Profesjonell idrett regnes som lønnet arbeid. Skader som skjer under måltider og andre pauser i arbeidstiden regnes som skader i lønnet arbeid.</p> <p>Personer som i kortere eller lengre perioder hjelper til i et arbeidsforhold, f.eks. i familiebedrifter som gårdsbruk, butikk o.l., og som ikke nødvendigvis får lønn for arbeidet, regnes for å være i lønnet arbeid. Det er arbeidstypen som er det viktigste i disse tilfellene, og ikke hvorvidt personen har inntekt eller ikke.</p>
3	Utdanning, også i barnehage og SFO	<p>Inklusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> · heldagsundervisning eller deltidsundervisning på skole eller utdanningsinstitusjon · opphold i barnehage, SFO (skolefritidsordning) · skoleturer i skog og mark, leirskole og lignende, og som ikke er sport, idrett, mosjon i utdanning (4) · hjemmearbeid og studier i tilknytning til undervisning · måltider på utdannings- og opplæringssted · pauser og lek i løpet av skole- eller utdanningstiden. <p>Eksklusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> · møte eller foredrag med uspesifisert innhold eller kursvirksomhet generelt (8) · · militærtjeneste (1) · på vei til og fra utdanningssted, barnehage (8).
4	Sport, idrett, mosjon i utdanning	Gymnastikk, idrett, sport, trening og mosjon i løpet av skole- eller utdanningstid, skolekonkurranse.

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
5	Idrett, sport og trening i fritid	<p>Idrett, sport og trening er en planlagt eller systematisert fysisk aktivitet, for konkurranse, for å fremme ferdighet, styrke helsen, for å øke kondisjonen og utholdenheten, eller for avkobling.</p> <p>Inklusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> · barns aktiviteter som er mer målrettet enn under lek, og som er organisert eller konkurranseorientert, som f.eks. slalåmkjøring, fotballtrening o.l. <p>Eksklusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> · sjakk- eller bridgeturneringer, barns lek på skøytebanen, på ski eller med ball, rolig spasertur i park, dans under restaurantbesøk, bading, soling (8) · profesjonell idrett, idrett, sport og trening som del av arbeidet i for eksempel politietaten, brannvesenet, militæret (1)
7	Friluftsliv, jakt og fiske i fritid og utmark	<p>Inkluderer: Turer i skog og mark og på vann, bærtur, fisketur.</p> <p>Å skille mellom idrett sport og trening på den ene siden og lek og friluftsliv på den annen side er ikke alltid enkelt. En mulig indikator på en treningstur kan være at det skiftes til sports- eller treningstøy, og at den har til hensikt å fremme ferdighet, styrkekondisjonen og/eller bedre helsen.</p> <p>Ekskluderer: Sport, idretts og mosjonsaktiviteter i friluftsområde (4 eller 5)</p>
8	Annen aktivitet	<p>Lek, hobbyaktivitet. Arbeid for privathusholdning, annen omsorg av familie, hente/bringe barn til barnehage, skole etc. Transport på fritiden, til og fra utdanning, arbeidssted og sportsaktiviteter, fengselsopphold som innsatt, vitalaktivitet som hygiene, måltider, hvile etc.</p> <p>Eksklusiv: Personer som i kortere eller lengre perioder hjelper til i et arbeidsforhold, f.eks. i familiebedrifter som gårdsbruk, butikk o.l., og som ikke nødvendigvis får lønn for arbeidet, regnes for å være i inntektsgivende arbeid (1). Det er arbeidstypen som er det viktigste i disse tilfellene, og ikke hvorvidt personen har inntekt eller ikke.</p>
9	Ukjent aktivitet	

2.1.3 Arbeidsgivers bransje

Lenken leder til Standard for næringsgruppering (SN2007)

<http://www3.ssb.no/stabas/ItemsFrames.asp?ID=5552001&Language=nb>

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
------	-----------------------	------------

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
1	Jordbruk, skogbruk og fiske	Omfatter bruken av planteressursene og de animalske ressursene, inkludert aktiviteter i forbindelse med dyrking av vekster, husdyrhold og -avl, produksjon av tømmer og høsting/utnyttelse av andre planter, dyr og animalske produkter fra en gård eller fra naturen. Omfatter fiske, fangst og fiskeoppdrett.
2	Industri	Industriproduksjon omfatter fysisk eller kjemisk omdanning av materialer, stoffer eller deler til nye produkter, selv om dette ikke kan brukes som det eneste kriteriet for industriproduksjon, de omdannede materialene, stoffene eller deler av råmaterialer som stammer fra jordbruk, skogbruk, fiske, bergverksdrift eller fra annen industriproduksjon. Vesentlig omdanning eller renovering av produkter betraktes vanligvis som industriproduksjon. Enhetene innenfor industriproduksjon betegnes ofte som anlegg eller fabrikker og nytter typisk motordrevne maskiner og motordrevne håndverksmaskiner.
3	Bygge- anleggsvirksomhet	Næringshovedområdet omfatter generell bygge- og anleggsvirksomhet og bygge- og anleggsvirksomhet som krever spesialisering. Den omfatter nybygging, reparasjoner, tilbygging og ombygging, oppføring av prefabrikkerte bygninger eller konstruksjoner på stedet, samt bygninger og konstruksjoner av mer midlertidig karakter. Generell bygge- og anleggsvirksomhet omfatter oppføring av boligbygninger, kontor- og forretningsbygninger, lager- og industribygninger, offentlige bygninger, driftsbygninger til jordbruket mv. eller anlegg som veier, bruer, tunneler, jernbaner, lufthavner, havner og andre vannprosjekter, vanningsystemer, kloakksystemer, industrianlegg, rørledninger og kraftledninger, idrettsanlegg mv. Arbeidet kan utføres for egen regning eller på honorar- eller kontraktbasis. Deler av arbeidet og alt praktisk arbeid kan settes bort til underentreprenører. Enheter som har det overordnede ansvar for et byggeprosjekt er gruppert her. Næringshovedområdet omfatter også reparasjon og vedlikehold av bygninger og anlegg. Næringshovedområdet omfatter også utvikling av byggeprosjekter i forbindelse med bygge- og anleggsarbeider ved å samle de økonomiske, tekniske og fysiske midler som skal til for å gjennomføre byggeprosjektet for senere salg. Hvis disse aktivitetene ikke utføres for senere salg av byggeprosjektene, men derimot til eget bruk (f.eks. utleie av lokaler eller produksjonsvirksomhet) grupperes enhetene ikke her, men i henhold til driften, dvs. eiendomsdrift, type produksjonsvirksomhet osv.
4	Transport	Næringshovedområdet omfatter passasjer- og godstransport (med eller uten ruteplan) med jernbane, rørtransport, veitransport, skipsfart eller luftfart og tjenester i tilknytning til dette som transportsentraler, godsterminaler, parkeringsanlegg og lagerdrift mv. Næringsområdet omfatter også utleie av transportutstyr med sjåfør eller operatør. Post- og kurervirksomhet er også inkludert.

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
5	Helse- og sosial	Omfatter helse- og sosialtjenester: en lang rekke aktiviteter fra helsetjenester utøvet av utdannede leger på sykehus og andre institusjoner med opphold som innebærer et visst omfang av pleie til sosialinstitusjoner uten pleie.
8	Annen bransje	Omfatter: Bergverksdrift og utvinning, Elektrisitets og vannforsyning, Avløp og renovasjon, Varehandel, Overnattings- og serveringsvirksomhet, Informasjon og kommunikasjon, Finansiering, Forretningsmessig virksomhet, Offentlig administrasjon, Undervisning, Kulturell virksomhet, annen tjenesteyting etc.
9	Ukjent bransje	

2.1.4 Skademekanisme

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
F1	Fall fra høyde også i/fra trapp	Fall fra høyere til lavere plan.
F2	Annet fall	Inklusiv: fall på bakke, gulv, på ski, skøyter osv. Eksklusiv: vrikke ankel uten fall (O)
P	Sammenstøt, påkjørsel	Inklusiv: Slag og støt i/fra kjørende transportmiddel, fallende, kastet eller sparket gjenstand, sammenstøt med personer, dyr, slag, spark av menneske, dyr.
C	Klemt, fanget, knust	Klemt fast eller fanget i noe (f.eks. maskiner), knust, overkjørt.
B	Kutt (ikke fall), bitt, stikk, skutt	Klippet, skåret, saget, revet, hugget, stukket, annen inntrengning (prosjektil, flis, partikkel). Dyrebitt, klort, insektsstikk. Eksklusiv: - bitt, stikk av giftig dyr, plante (A)
D	Kvelning, drukning	Omfatter kvelning pga. luftmangel: blokkering av luftvei, begravd av snø, jord, korn etc., druknet, nærdruknet.
G	Åpen ild, flamme, røyk	Eksklusiv: forbrenning av varm væske eller overflate (A)
O	Akutt overbelastning	Akutt overbelastning av kropp/kroppsdeler, strekning, vridning pga. egen voldsom bevegelse eller anstrengende stilling. Eksklusiv: - Langvarig overbelastning mer enn 48 timer
A	Annen skademekanisme	Inklusiv: forgiftning, etsning, fremmedlegeme, forbrenning av varm væske og overflate, elektrisitet, stråling, støy, vibrasjon, naturkrefter, giftig dyr/plante
U	Ukjent skademekanisme	

2.1.5 Alvorlighetsgrad skade

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
1	Liten skade (AIS 1)	<p>1. og 2. gradsforbrenning inntil 10 % av kroppsoverflaten</p> <p>Forgiftning som medførte konsultasjon, men ikke til ytterligere behandling</p> <p>Mindre overflateskader, laserasjoner, kontusjoner og abrasjoner</p> <p>Mindre åpne sår, mindre stikksår (f.eks. spiker i foten)</p> <p>Sår som krever enkel suturering</p> <p>Cerebrale skader med hodepine, svimmelhet, men ikke bevisstløshet</p> <p>Nakkeplager uten anatomisk eller røntgenologisk bakgrunn</p> <p>Abrasjoner og kontusjoner i øyeområdet som mindre øyelokkaskader, konjunktiva- og hornhinneskader</p> <p>Fastsittende fremmedlegeme i hornhinne</p> <p>Blødninger i corpus vitreum eller netthinne, uveaskader</p> <p>Dislokasjon og brudd av tenner</p> <p>Muskelsmerter eller stivhet i brystveggen</p> <p>Setebelteabrasjoner</p> <p>Dislokasjon, forstuvning, forstrekking, mindre brudd av fingre/tær</p>
2	Moderat skade (AIS 2)	<p>3. gradsforbrenning mellom 1 og 5 % av kroppsoverflaten</p> <p>Forgiftning som behandles med tømning av magesekk og observasjon</p> <p>Utbredte overflateskader, laserasjoner, kontusjoner og abrasjoner, avulsjoner og kutt (mindre enn 10 cm)</p> <p>Cerebrale skader med eller uten kraniebrudd, mindre enn 15 minutters bevisstløshet, ingen posttraumatisk amnesi</p> <p>Ikke-dislokerte kraniebrudd og av ansiktets øvrige knokler</p> <p>Komminutt fraktur av nesen</p> <p>Laserasjon av øyet og dets deler, netthinneavløsning</p> <p>Whiplash-plager med anatomisk eller røntgenologisk bakgrunn</p> <p>Enkle brudd av ribben og brystben</p> <p>Større kontusjoner av brystveggen uten hemotoraks, pneumotoraks eller pustevansker</p> <p>Større kontusjoner av abdominalveggen</p> <p>Skade av urinrør</p> <p>Brudd i torakal- eller lumbalkolumna uten nevrologisk affeksjon</p> <p>Ikke-dislokert brudd i en av de lange knokler</p> <p>Ikke-dislokert brudd av bekkenringen</p> <p>Større distorsjoner av store ledd</p> <p>Komminutte frakturer av fingre og tær</p>

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
3	Alvorlig skade (AIS 3+)	<p>Omfatter:</p> <p><u>Alvorlig skade</u> 3. gradsforbrenning mellom 5 og 30 % av kroppsoverflaten Forgiftning med bevisstløshet i mer enn 15 min og amnesi mindre enn 3 timer Utbredte kontusjoner, abrasjoner, store laserasjoner som involverer mer enn to ekstremiteter, eller store avulsjoner og kutt (større enn 10 cm) Cerebrale skader med eller uten kraniebrudd, med bevisstløshet mer enn 15 minutter med neurologiske symptomer, kort post-traumatisk amnesi (mindre enn 3 timer) Dislokerte, lukkede skallebrudd uten bevisstløshet eller andre tegn på intrakraniell skade Dislokerte brudd av ansiktsskjelettet Dislokerte brudd av knoklene i øyehule eller rundt sinus maxillaris Tap av øye eller avulsjon av nervus opticus Brudd av cervicalkolumna uten skade av medulla Multiple brudd av ribben uten pustebesvær Hemotoraks eller pneumotoraks Diafragmaruptur Lungekontusjon Kontusjon av abdominalorganer Ekstraperitoneal blæreruptur Retroperitoneal blødning Skade av urinleder Dislokert, lukket brudd i en av de lange knokler Åpent brudd i en av de lange knokler Dislokert brudd av bekkenringen Dislokasjon av større ledd Laserasjoner av større nerver eller kar i ekstremitetene Multiple brudd i hånd/fot Multiple amputasjoner av fingre eller tær</p> <p><u>Meget alvorlig skade</u> 3. gradsforbrenning mellom 30 og 40 % av kroppsoverflaten Forgiftning med bevisstløshet i mer enn 15 min og amnesi mer enn 3 timer Utbredte laserasjoner og avulsjoner med alvorlig blødning Cerebrale skader med eller uten kraniebrudd, med bevisstløshet mer enn 15 minutter med definitive patologiske neurologiske funn, post-traumatisk amnesi i mer enn 3 timer Komminutt fraktur av kraniet Multiple brudd i ribben med "flail chest" Åpne toraksskader, pneumomediastinum, myokardial kontusjon uten sirkulasjonshinder, perikardiale skader Mindre laserasjon av intraabdominale strukturer (miltruatur, nyreruptur, skade på bukspyttkjertel) Intraperitoneal blæreruptur Avulsjon av genitalia Brudd av torakal- og/eller lumbalkolumna med paraplegi Multiple, lukkede frakturer i flere av de lange knokler Traumatisk amputasjon av ekstremiteter</p>

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
		<p><u>Kritisk skade</u> 3. gradsforbrenning mellom 40 og 80% av kroppsoverflaten Forgiftning med bevisstløshet i mer enn 24 timer Cerebrale skader med eller uten kraniebrudd med bevisstløshet i mer enn 24 timer Intrakraniell blødning, tegn på økt intrakranielt trykk (nedsatt bevissthet, bradycardi under 60, stigende blodtrykk eller tiltakende anisokori) Skade av cervicalkolumna med kvadriplegi Større luftveishindring Brystskader med større pustevansker (laserasjoner av trakea, hemomediastinum, etc.) Laserasjon av aorta Myokardial ruptur eller kontusjon med sirkulasjonshinder Ruptur, avulsjon eller alvorlig laserasjon av intraabdominale kar eller organer, unntatt urinleder, milt eller nyre Multiple åpne brudd av de lange knokler</p> <p><u>Dødelig skade</u> Maksimal skade som sannsynligvis ikke overlever Over 80% av kroppsoverflaten 3.gradsforbrent Død ved ankomst</p>
9	Uoppgitt skadealvor	

2.1.6 Skadested

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
V1	Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei – trafikkulykke, dvs. kjøretøy i bevegelse var innblandet, (også sykkelvelt). Dersom ja: Fremkomstmiddel.	Gate, vei som er åpen for alminnelig ferdsel, også i trikk. Eksklusiv: i vogn på skinner for tog, T-bane (A), traktorvei, turvei i friluftsområde (N), privat avkjørsel til bolig (B2), gårdsvei (G).
V2	Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei – ikke trafikkulykke,	Gate, vei som er åpen for alminnelig ferdsel, også i trikk. Eksklusiv: i vogn på skinner for tog, T-bane (A), traktorvei, turvei i friluftsområde (N), privat avkjørsel til bolig (B2), gårdsvei (G).
B1	Bolig, inne	Bolig, fritidshus, hytte, trapp inne. Eksklusiv: driftsbygninger som fjøs, låve (G), midlertidig opphold i hotell (A), bygning under oppførelse (A), fellesboform for pleie og omsorg (I).
B2	Bolig ute	Utvendige bygningsdeler som utvendig trapp, altan, tak, stillas, stige. Innkjørsel, gårds plass, uthus, hage, boligområde med gangareal. Eksklusiv: Lekeplass i boligområde og i hage (H), gate, vei i boligområde åpen for alminnelig trafikk (V1 eller V2),
G	Jordbruksbedrift, skogbruk	Inklusiv: gårdstun, driftsbygninger, dyrket mark, gårdsvei, gartneri, område for reindrift. Eksklusiv: Bolig inne (B1) og ute (B2), hage (B2), utmark (N).

Kode	Kodetekst (på skjerm)	Forklaring
I	Institusjon, sykehus, syke-, aldershjem,	Fritidshjem, ungdomsklubb, døgninstitusjoner for barn og unge, sykehus og helseinstitusjon, kaserne, fengsel, offentlig tilgjengelig kontor, foreningslokale, museum, kirke.
H	Lekeplass	Opparbeidet lekeplass på skole, SFO, barnehage, park, boligområde, hage.
S	Skole, barnehage, SFO	SFO: skolefritidsordning. Inklusiv: Høyskole, universitet, skolegård, familiebarnehage. Eksklusiv: Lekeplass i skole, barnehage, SFO (H), Gymnastikksal, idrettsanlegg, svømmeanlegg på skole, universitet (P)
P	Sport-, idrettsområde (også på skole/ universitet)	Inklusiv: Idrettsanlegg inne og ute med bygninger og tribuner, ballbane, golf- og tennisbane, svømmehall, slalåmbakke, lysløype. Eksklusiv: preparerte løyper i skog og mark som ikke er lysløyper (N), svømmebasseng, tennisbane i privat bolig/hage (B1 eller B2).
N	Fri natur, utmark, hav, sjø og vann Dersom ja, fremkomstmiddel	Inklusiv: Utmark, skog, fjellområde, sti, turvei, preparerte skiløyper, campingplass, militært øvingsområde, brygge, sjøhus, strand, fartøy til vanns og til kai, oljeplattformer. Eksklusiv: lysløype, bearbeidete idrettsanlegg (P), dyrket mark (G), offentlig brygge (A), hytte (B1 eller B2).
A	Annet skadested	Transportområde som stasjon, flyplass, i vogn på skinner (tog, t-bane), parkeringsplass, bensinstasjon. Produksjonsområde som verksted, gruve, anlegg. Butikk, hotell, restaurant, park og fornyelsesområde.
U	Ukjent skadested	

2.1.7 Fremkomstmiddel

For skadested V1 velges følgende koder for fremkomstmiddel:

Kode	Kodetekst
F	Til fots
S	Sykkel
M	Moped
O	Motorsykkel
P	Personbil/Varebil
L	Lastebil
B	Buss
T	Trikk/tog/bane
V	ATV «firhjuling»

Kode	Kodetekst
Q	Snøskuter
K	Ski, snøbrett, mv
A	Annet spesifisert
U	Ukjent

For skadested N velges følgende koder for fremkomstmiddel:

Kode	Kodetekst
F	Til fots
S	Sykkel
M	Moped
O	Motorsykkel
V	ATV «firhjuling»
Q	Snøskuter
R	Vannskuter
K	Ski, snøbrett, mv
A	Annet spesifisert
U	Ukjent

Postadresse: Pb. 7000,
St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: +47 810 20 050

Faks: +47 24 16 30 01

E-post: postmottak@helsedir.no

www.helsedirektoratet.no